

ΑΡΧΑΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1

α)

1. Λάθος «Αί μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος – τῶ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν – ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὕσα».

2. Λάθος «ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὕσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρησίμῳ τε καὶ ἀφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὐτὴ καὶ βλαβερὸν γίνεται».

3. Σωστό «Τούτου τοίνυν, ἢν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστα τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφῆσεται»

β)

1. τινὲς ἐπαγγελλόμενοι
2. ὄργανον

B1

Από τον πλούτο των αναφορών του Πλάτωνα στην πολυσήμαντη λέξη “ἀγαθόν” πρέπει να τονίσουμε ότι ο φιλόσοφος ταυτίζει το αληθινά υπαρκτό με το αγαθό, ακριβέστερα την ιδέα του αγαθού. Ο Πλάτωνας δεν δίνει μια σαφή ερμηνεία για αυτόν τον όρο που είναι από τους βασικότερους στο φιλοσοφικό το σύστημα παρά αρκείται σε ορισμένους υπαινιγμούς. Ἀγαθόν πάντως είναι το εἶναι και ὅ,τι διατηρεῖ το εἶναι, ἡ τάξη ο κόσμος και ἡ ενότητα που διαπερνά και συνεχίζει την πολλαπλότητά, ὅ,τι παρέχει την ἀλήθεια και την ἐπιστήμη, το ἐπέκεινα της ουσίας. Η λέξη αναμφίβολα δηλώνει την ὑψιστή ἀρχή και την πηγή του ὄντος και της γνώσης.

Θα κατανοήσουμε καλύτερα την μετοχή ὄν αν σκεφτούμε ὅτι ἀποδίδει την υπαρκτική σημασία του ρήματος. Το ὄν είναι το υπαρκτό. Η ἀναζήτηση του αληθινά υπαρκτού αποτέλεσε ἐξαρχῆς για την φιλοσοφία μέγα ἐρώτημα, το λεγόμενο οντολογικό ἐρώτημα. Αυτό που ὑπάρχει πραγματικά είναι μόνο οι ιδέες, ὄχι τα αισθητά ἀντικείμενα.

Η περιαγωγή είναι ἡ μεταστροφή και ἡ λέξη ἔχει φιλοσοφική βαρύτητα, διότι δείχνει πῶς ἡ γνώση και ἡ παιδεία καθὼς στρέφεται στον κόσμο οφείλει να ἔχει πάντα καθολικό χαρακτήρα και να μην ἐξαντλεῖται σε προσεγγίσει ἀπὸ μία ἐπιμέρους οπτική γωνία. Στο ἴδιο πλαίσιο ἐντάσσεται και ἡ χρήση του δεοντολογικού ρηματικού ἐπιθέτου περιεκτικόν το οποίο ὅμως δεν προτρέπει ἀπλῶς σε μια ευρύτερη θέαση,

αλλά αποβλέπει σε μια μεταστροφή της ψυχής από τον κόσμο των αισθήσεων προς τον κόσμο των ιδεών. Πρόκειται όπως και στην περίπτωση της παιδείας για μια στροφή όλης της ύπαρξης προς τον ήλιο, προς το αγαθό, για μια επώδυνη πορεία. Λίγο παρακάτω ο Πλάτων θα ονομάσει την άνοδο της ψυχής προς το ὄντως ὄν, “μεταστροφή η επιστροφή της ψυχής από μια νυχτερινή μέρα στην αληθινή μέρα” και αυτή είναι η αληθινή φιλοσοφία.

B2

Η γνώση και η επιστήμη γεννιούνται μέσα στον άνθρωπο. Κατά συνέπεια η διαδικασία απόκτησης τους η παιδεία, είναι μία εσωτερική, ψυχική διεργασία. Η σταδιακή απομάκρυνση από το πρόσκαιρο και η θέαση του αγαθού μέσα από μια ολιστική προσέγγιση. Η παιδεία δεν είναι μία διαδικασία με την οποία η επιστήμη, η ορθή δηλαδή και τεκμηριωμένη γνώση, εισάγεται έξωθεν στην ψυχή του δέκτη της μολονότι αυτό ακριβώς υποστηρίζουν ορισμένοι αυτό Κρήτη επαγγελματίες της εκπαίδευσης. Ο Πλάτων υποστηρίζει ότι η γνώση και η απόκτηση της, δηλαδή η παιδεία δεν είναι κάτι εξωτερικό, επιφανειακό. Είναι μία εσωτερική λειτουργία, η οποία στην πλατωνική φιλοσοφία αποκαλείται συμβολικά ανάμνηση. Μια πληροφορία ή ένα σύνολο πληροφοριών τα οποία προσλαμβάνει ο άνθρωπος από εξωτερικές πηγές και τα εσωτερικεύει μέσω των αισθήσεων, δε συνιστούν για τον Πλάτωνα αληθινή γνώση, καθώς δημιουργούν την ψευδαίσθηση της κατοχής της.

Η παράγραφος δομείται πάνω σε μια αναλογία. Όπως το μάτι απαιτεί στροφή όλου του σώματος για να έχει ολοκληρωμένη θέαση του αντικειμένου του έτσι και η γνώση απαιτεί ψυχική δηλαδή βιωματική σχέση του ανθρώπου με το γνωστικό αντικείμενο. Απαιτεί μια μεταστροφή της ψυχής και επιτυγχάνεται με την συνδρομή ποικίλων δυνάμεων της και όχι μόνο με το νου. Γι’ αυτό και ο Πλάτων χρησιμοποιεί το ρήμα θεῶμαι το οποίο συναιρεί τις αισθητηριακές και νοητικές γνωστικές δυνατότητες του ανθρώπου επικυρώνοντας την άμεση σχέση του με τον κόσμο.

B3

- 1 – α
- 2 – γ
- 3 – β
- 4 – β
- 5 – γ

B4α

- φανόν – φάσμα
- ἀνασχέσθαι – ανακωχή
- περιιακτέον – άξονας
- τετραμμένω – ανατροπή
- ἐντιθέντες – παρακαταθήκη
- ἀπόλλυσι – απώλεια

B4β

Η αντιπολίτευση κέρδισε τις εκλογές επαγγελλόμενη βαθιές τομές και μεταρρυθμίσεις.

Μία από τις γνωστότερες ταινίες επιστημονικής φαντασίας είναι ο πόλεμος των άστρων.

B5

Στο κείμενο του Παπανούτσου ο Δελμούζος υποστηρίζει πως η πνευματική και ψυχική καλλιέργεια συνιστούν καρπό πολύχρονης προσπάθειας σε ατομικό επίπεδο. Είναι μία δύσκολη πορεία μέσα από την οποία το άτομο καταφέρνει σταδιακά και προοδευτικά να απαλλαγεί από την στείρα ύλη και μέσα από μία απαιτητική ανηφορική πορεία να καταστεί πραγματικά ελεύθερος. Η άποψη αυτή παραπέμπει έντονα στην πλατωνική ανηφορική πορεία του χαρισματικού δεσμότη που απελευθερώνεται από τα δεσμά της αμαρτίας και το σκοτάδι του σπηλαίου και καταφέρνει έτσι να ανέλθει στο φως και να ατενίσει το αγαθό την ύψιστη γνώση.

Ο Δελμούζος επισημαίνει ακόμα πως θα το ιδανικό δεν τον προσεγγίσουν όλοι στον ίδιο βαθμό αλλά ο καθένας ανάλογα με τις πνευματικές και ηθικές του δυνάμεις. Φυσικά, και ρόλο διαδραματίζει η προσπάθεια και η άσκηση. Τα προαναφερθέντα βρίσκονται σε πλήρη συμφωνία με τα διδάγματα του Πλάτωνα. Ο φιλόσοφος τονίζει πως οι χαρισματικές φύσεις οφείλουν να επιλεγούν από νεαρή ηλικία και να ακολουθήσουν συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Έτσι θα μπορέσουν να εξελιχθούν στους φύλακες-επίκουρους και στους φύλακες-βασιλείς, τους ιδανικούς κυβερνήτες της ιδεώδους πολιτείας.

ΛΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Γ1.**

Εάν, λοιπόν, κάποιος μου θέσει το ερώτημα: “Αν κάποιος αδικεί την πόλη, λες ότι τάχα χρειάζεται και με αυτόν να συνάψεις ειρήνη;” Δεν θα μπορούσα να το ισχυριστώ· αλλά περισσότερο λέω ότι γρηγορότερα θα μπορέσουμε να τιμωρήσουμε τους ίδιους, εάν υιοθετούμε την στάση να μην αδικούμε κανένα· διότι κανέναν δεν θα μπορέσουν να έχουν σύμμαχο.

Γ2.

Σύμφωνα με το κείμενο, εν καιρώ ειρήνης στην πόλη υπάρχει ροή άφθονων χρημάτων. Όταν μάλιστα κυριαρχεί η ειρήνη στις θάλασσες, τα έσοδα είναι αυξημένα και οι πολίτες είναι σε θέση αυτά τα χρηματικά ποσά να τα χρησιμοποιήσουν όπως επιθυμούν. Αντίθετα, κατά τον πόλεμο, όλα τα χρήματα κατασπαταλούνται, τα έσοδα εξαφανίζονται και οι όποιες πρόσοδοι δαπανούνται δε κάθε είδους έξοδα.

Γ3.α.

- έκλιπούσας : εξέλειπες
- εισελθούσας : εισήεις / εισήεισθα
- καταδαπανηθείσας : κατεδαπανῶ

Γ3.β.

Θετικός: μάλα, ταχέως/ταχύ
Υπερθετικός: μάλιστα, τάχιστα

Γ3.γ.

τις: τισί(ν)
προσόδους: πρόσοδοι
πολίταις : πολίτα

Γ4.α.

ἢ εἰρήνην : Υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου εἶναι, υπάρχει ετεροπροσωπία, β' όρος σύγκρισης από το συγκριτικό στοιχείο κερδαλεώτερον (ἢ + ομοιόπτωτα προς τον πρώτο όρο σύγκρισης πόλεμον)

ταῦτα : Υποκείμενο του ρήματος κριθείη, αττική σύνταξη

τῶν προσόδων : ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, γενική διαιρετική στο πολλάς.

ἄγειν : Υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος χρή, τελικό απαρέμφατο.

Γ4.β.

ἀναχθέντα : κατηγορηματική μετοχή που εξαρτάται από το ρήμα εὐρήσει. Αναφέρεται στο αντικείμενο αυτού «χρήματα» και λειτουργεί ως κατηγορούμενο του αντικειμένου.

Γ4.β.

«πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη»

Είδος : Δευτερεύουσα, ονοματική, πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, καταφατική, κρίσεως, επαυξημένη.

Χρήση : Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα οὐκ οἶδα.

«ὡς χρή καί πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν»

Είδος : Δευτερεύουσα, ονοματική, ειδική πρόταση υποκειμενικής γνώμης, καταφατική, κρίσεως, επαυξημένη.

Χρήση : Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα λέγεις.